

HIMMELKVAD

Lasse Thoresen

Vocal sextet op. 42
Helligkvad op. 19

01 SOLBØN

02 LIKFERDSSÆLMIN

03 SKAP I MEG ET RENT HJERTE

04 LA MEG NÆRES AV DIN SKJØNNHET

05 O DU SOM ER VÅRT LIV OG LYS

06 HIMMELSKE FADER

07 FORFRISK OG GLED MIN ÅND

08 FOR MENNESKEHETEN

09 GUD BEVITNER AT HAN ER ÉN

10 TVETRALL

Nordic Voices
Berit Opheim Versto

Nordic Council
Music Prize Winner

Nordic Council
Music Prize Winner

Nordic Voices

Berit Opheim Versto

Recorded in DXD 24bit/352.8kHz

5.0 DTS HD MA 24/192kHz

2.0 LPCM 24/192kHz

+ mShuttle MP3 and FLAC

Exclusive Pure Audio Blu-ray
+ hybrid SACD included

2L⁷⁵

Lasse Thoresen

HIMMELKVAD

2L-075-SABD made in Norway 2012 Lindberg Lyd AS

EAN13: 7041888515623

HIMMELKVAD

Lasse Thoresen

Vocal sextet op. 42 Helligkvad op. 19

01 SOLBØN 11:17

02 LIKFERDSSÆLMIN 10:18

03 SKAP I MEG ET RENT HJERTE 3:58

04 LA MEG NÆRES AV DIN SKJØNNHET 2:34

05 O DU SOM ER VÅRT LIV OG LYS 4:51

06 HIMMELSKE FADER 12:52

07 FORFRISK OG GLED MIN ÅND 2:19

08 FOR MENNESKEHETEN 5:55

09 GUD BEVITNER AT HAN ER ÉN 5:03

10 TVETRALL 13:37

Nordic Voices Berit Opheim Versto

Total Playing Time 72:51

COMPOSER'S NOTE

I find myself in an empty apartment and collapse, empty and exhausted, onto a sofa left by the previous occupant. Suddenly my attention is lifted up and out into the room. An amazing melody starts to take shape. I listen to it in my head, making mental notes of the melody line, the atmosphere, intonation and expression. My fatigue disappears. I want to make a composition, a composition based on the non-tempered tonality of Norwegian folk music, but differing from it in that it will modulate to several keys. I find a prayer text by Bahá'u'lláh that I am already familiar with and sketch the piece: a melodic contour emerges from the improvised melody phrases. I note it down in the margin, play with it, turning it backwards and upside-down, and note that the same contour can form the micro-details and ornaments. The piece will be called *O du som er mitt liv og lys* (O Thou, who art our Life and Light), the first of Helligkvadene op. 19 (the Sacred Songs). The year was 1988.

But who was to sing this new piece? It was obvious that that the work required a different voice than one trained for classical and romantic music. On the other hand it required someone able to read micro-intervals from a score — and folk musicians generally come from a score-free tradition. Three years later I was tipped off by a teacher at the Norwegian Academy of Music that there was a student there who was a folk musician studying classical singing. Her name was Berit Opheim. I contacted her, she rehearsed the piece and did the premiere performance at Salle Oliver Messiaen in Paris. Both Berit and I have lost count of how many times she has sung it since the premiere.

Not long afterwards I met the singer Anne-Lise Berntsen at a concert of Indian sitar music. We agreed on the spot that I should write some songs for her with the very spirituality that we both felt was missing from the concert we had just attended. Taking as my point of departure two prayers that I use in my own personal devotionals, I wrote *Forfrisk og gled min ånd* (Refresh and gladden my spirit) and *La meg næres* (Let my food be Thy beauty) for her. A little later I received a commission from the National Spiritual Assembly of the Bahá'ís of Norway. They wanted a work for the opening of an exhibition of pictures by the American artist Mark Tobey, an exhibition marking a holy year — the centenary of the Bahá'úlláh's death. I decided to write more works for Anne-Lise. One week in February 1992 I took my microtonal synthesizer and went to visit my good friends Eldbjørg Brekke and Tore Svelle in Saksumdal and they let me live for over a week in the attic of their farmhouse. I went for walks in the snowy landscape. One day I found that the air, the very heavens

were on fire. I saw nothing unusual with my physical eyes, but everything was vibrating as if an invisible fire had risen up between the frosty blue sky and the dark forest. The result was *For Menneskeheten* (For Mankind) and *Gud bevitner at han er én* (God testifieth to the unity of his Godhood).

I wrote the last movement in 1996 as Festival composer at the Bergen International Festival. During the opening concert, Berit Opheim performed the Sacred Song *Skap i meg et rent hjerte* (Create in me a pure heart) fifteen metres in front of King Harald. Berit's performance was spellbinding: the hall of 1500 people was filled to the brim with a silence that is almost tangible.

In 2002 I taught for a week at the Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse in Paris. I gave lectures and met my old friend and colleague, Guy Reibel. He had been working for some time with an approach to vocal improvisation based on body energy. One morning I suddenly got an idea. I wanted to try and create a new vocal music. I contacted David Hykes, an old friend of mine also living in France, to discuss the idea. As far as I can judge, he is one of the world's best overtone singers and a man of spiritual and meditative skills. The Conrescence project was born, but it was to take another couple of years before it came to fruition. Becoming acquainted with Nordic Voices was crucial in this respect. With support from Ultima Oslo Contemporary Music Festival's Geirr Johnsen and the Lindeman Trust Fund we managed to organize a series of training seminars for Nordic Voices, with regular instruction in overtone singing from Tran Quang Hai, in Norwegian folk singing from Berit Opheim Versto, in "voice games" from Guy Reibel and in microtonality by Gro Shetelig. Nordic Voices exhibited a combination of great skill, playfulness and openness to experimentation, a combination rarely found among such perfectionist professionals. I invited a number of other composers to join the process and write works for Nordic Voices, and these were first performed during Ultima 2006. Thus Nordic Voices were equipped to achieve an extraordinary feat — all that I could imagine a vocal ensemble being able to do!

In 2007 I was contacted by Per Boye Hansen, the director of the Bergen International Festival, about writing a work based on folk music for the Latvian Radio Choir. At the time I was not aware of the choir's qualities and didn't want to write the Grieg hymns all over again. I replied that I would much rather do something that made use of Norwegian folk music's distinctive tonality and rhythm and I asked if I could write a work for Nordic Voices

instead of the Latvian Radio Choir. The result was *Solbøn* (Sun Prayer), which was first performed at the Bergen International Festival in 2008. Boye Hansen was clearly happy with the result and wanted to commission several similar works. I had to disappoint him by informing him that the remaining works in the opus were already commissioned.

For after winning the Osa Prize for my contribution to Norwegian folk music, Kari Margrethe Okstad from the Osa Festival contacted me to commission a work. I seized the opportunity to ask them to commission new works from me for Nordic Voices. In the winter 2009 I borrowed a little cabin on Bente and Endre Hemsing's farm in Aurdal. Bente treated me not only to home-made moose casserole, but also to a constant supply of music from Valdres. There was much to enjoy, but what really fired my imagination was a rather untidy tune, *Likfærdssælmin* (The Funeral Hymn), sung by Ingvar Hegge. Before arriving I had already decided to do something with a melody by Vigdal, *Himmelske Fader* (Heavenly Father), and after hours spent trying to transcribe his sophisticated singing, I caught a glimpse of how I could shape a longer work. The little cabin was now fully furnished with microtonally tuned synthesizers, and through experimentation I found a way to harmonise this music with its complete lack of tempered intervals. My opus 42 included four works based on folk music, including *Tvetrall* (Dual Tune), a piece brought to my attention by Berit Opheim, which I composed in the summer of 2009.

On June 2, 2010 at 12 o'clock precisely, the news breaks: Opus 42 has won the Nordic Council Music Prize. The telephone rings, and a succession of interview follows. Per Boye Hansen spontaneously invites me and Nordic Voices to the Bergen International Festival. The decision of the Nordic Council of Ministers is announced to a packed Grieg Hall, and Nordic Voices perform *Solbøn* live on Norwegian national radio, from the stage where Berit Opheim performed the last movements of the Sacred Songs.

And now I am sitting writing these notes at an airport in Riga, waiting for my delayed flight to Oslo to come up. I have been in Riga for the rehearsals of my next Conrescence work, and ironically it was the Latvian Radio Choir, which Per Boye Hansen wanted me to write for in 2008, that picked up the ball and is now continuing the learning process that Nordic Voices spearheaded. I think a new culture of vocal music is feasible. That is my 200-year plan. It may not be the most effective career move to write music that at present only a few singers in the world can perform, but it is meaningful. The hope is that the future is on our side ...

LASSE THORESEN 4th June 2010

SOLBØN (SUN PRAYER)

This piece is based on a simple song, almost a lullaby. I have transcribed it, with its small microtonal and ornamental nuances, from the singing of Berit Opheim, who in turn has learned it from Agnes Buen Garnås. "May the sun shine on my small children; on mountains and trees; on people and cattle; on fields and meadows; on house and home; and on the Virgin Mary's bed of silk." This is the text that gave me the idea of letting a tiny melody of only five notes, and lasting only 25 seconds, become the basis of a composition 10 minutes long. The text is a prayer for light and warmth to envelop everything we love. The time progression of the work is the opening process towards the light, but here in terms of sound. And the inner light — that bursts forth from the notes themselves: when the overtones that reside in every singer's voice emerge into the daylight, one by one, and in radiant bunches.

LIKFÆRDSSALMIN (FUNERAL HYMN)

The title of this tune sung by Ingvar Hegge sounds tragic, while the music is strangely jolly, and the text terse and sad. I asked Bente Hemsing, who played me the recording she had done herself, if she could tell me the background of the melody. She contacted Ingvar's daughter, Oddrun Hegge, and writes: "I discovered that Ingvar had told me the same story himself when we recorded his tunes. "There was a fiddler at Johme in the old days. He lost his wife, and many days after her coffin had been lowered in to the ground the man was found singing or playing a tune at the graveside. The priest was informed, or some say the bishop, for they reckoned he'd offended against the sanctity of the cemetery. So the Johme man was called in before the priest who asked him to play the tune. But he must have been a liberal-minded prelate, for his conclusion was: "Just carry on playing, my good man!."

The strange melody is rhythmically untidy and melodically whimsical, so just to sing it in unison is quite a feat. The text is about losing someone close to you, but expressed quite unsentimentally. Hegge sings, with sober cheerfulness, making us understand that a stout fellow should never shed tears. But there is an underlying certainty that life and everything we know sooner or later disintegrates. The music does so too, with small random breaks fragmenting and destroying the melody verse by verse. And between the remnants of the tune, a distant sky-blue abyss opens up; we sense a chorale.

HIMMELSKE FADER (HEAVENLY FATHER)

Ragnar Vigdal is an amazing singer who has found his own personal way of performing pietistic hymn texts, with all the fervour and pietistic humility that belongs to this spiritual tradition. The tonality of the melodies seems to come straight from the Middle East, and it has a vibrant ornamentation. The thirds in the melodies are neutral — halfway between major and minor. If you use them in a triad, it sounds rather out of tune. The leading note is also neutral. And the other notes often deviate slightly from the tempered scale.

I have found a way of harmonising this scale, and discovered how it can be extended through modulations. Sometimes the music sounds medieval, sometimes oriental. The piece begins with breathing to calm the body and soul for meditation and prayer.

TVETRALL (DUAL TUNE)

The tune I use as a point of departure here is one I learned from the singing of Berit Opheim Versto, who tells me that she learned it from Trygve Hæve. It has two parts: one is predominantly high pitched, with the top note rising gradually from minor to major for every repetition. The other part is pitched deep and has a rhythm that is a cross between 2/4 and 3/4. When writing the melody I discovered too late that I had imagined the melody performed much faster than it actually is in the original recording; so I decided to compose in two different tempos, partly superposing them or letting them fight for dominance. With so many dualities in the material it is tempting to see this dance tune as reflecting the play between man and woman.

Berit Opheim Versto is one of Norway's foremost female vocalists today. She has particularly worked with Norwegian folk music, chiefly from the west of Norway and her native district of Voss. She has classical training from the Grieg Academy in Bergen and from the Norwegian Academy of Music. Berit Opheim Versto has been a key performer in the realm of folk music, as a mediator of the tradition but also as an innovator, putting traditional music into new contexts both in Norway and abroad. She has collaborated with a number of musicians and composers, ranging from Per H. Indrehus, Nils Økland and Karl Seglem to Lasse Thoresen and Ragnhild Berstad. She has been involved in a variety of recordings and is a sought-after teacher, not least at the Ole Bull Academy at Voss. Berit is a member of several ensembles and is often used as a soloist in the fields of folk, jazz and contemporary music. Throughout her career, she has been awarded numerous awards and scholarships.

Nordic Voices was formed in 1996 and consists of soprano Tone Braaten and Ingrid Hanken, mezzo-soprano Ebba Rydh, tenor Per Kristian Amundrød, baritone Frank Havrøy and bass Trond Reinholdtsen. From the start Nordic Voices has distinguished itself as one of the world's foremost vocal ensembles in its field, visiting such countries as South Africa, Japan, Taiwan, France, England and Spain, as well as touring extensively in the USA and Canada. The ensemble has an impressive record of concert performances in Norway and is perhaps the ensemble with the most commissions and premiere performances of new works by Norwegian composers. Nordic Voices have released four albums before collaborating with 2L, all of which were well received in the international press. Two of these albums ("Reges Terrae" and "Djånki-Døn") were nominated for a Norwegian Grammy, in the categories classical music and contemporary music respectively. In 2008 Nordic Voices received the Fartein Valen Prize for their contribution to contemporary music and in 2010 the ensemble was awarded the Rolf Gammleng Prize.

Lasse Thoresen (b. 1949) studied composition under Finn Mortensen at Oslo Music Conservatory, and electrophony and composition at the Institute of Sonology in the Netherlands. He has taught sonology and electro-acoustic music at the Norwegian Academy of Music since 1975, from 1988 as professor of composition. A number of his works have won great international acclaim, such as the piano trio *Bird of the Heart* (1982), *Symphonic Concerto for Violin and Orchestra* (1984), the double cello concerto *Illuminations* (1985), *AbUno* (1992), the symphonic poem *Emergence* (1997), *Løp, Løkk og Linjer for folksinger and sinfonietta* (2002), the triple concerto *Transfigurations* (2003), the piano trio *The Descent of Luminous Waters* (2003), the double concerto for Hardanger fiddle and nyckelharpa: *To the Brother Peoples* (2005). Thoresen has been a festival composer with Bergen International Music Festival, Risør Chamber Music Festival, Kiev Musikfest, the International Church Music festival of Kristiansand and "Festival Présences" in Radio France / Paris.

Thoresen has received a number of important awards such as the Lindeman Award for his work as a composer (1987), the Foundation Samii-Houseinpour Prize (Belgium 2000), and Prix Jacques DURAND from Institut de France, Académie des Beaux Arts. In 2003 he received the Edvard Prize for *Løp, Løkk og Linjer*, a work which earned him a three-year residency at Festival Présence, Paris. His music has absorbed influences from archaic Norwegian folk music and "ethno-music" in general, from French spectral music and "Musique Concrete", and from Harry Partch's tonal system "Just Intonation". Under the title of Aural Sonology he has developed a theory of emergent musical forms, and methods of aural analysis of electro-acoustic music. Moreover, he initiated the Concrecence project, with the aim of combining vocal techniques from different ethnic traditions.

Op. 42 vocal sextet

1. SOLBØN

Tru soli måtte skine, yvi småbådni mine.
Yvi topp, yvi tre; yvi folk, yvi fe; yvi åker
og eng, yvi hus og hjem, og yvi Jomfru
Marias silkeseng.

May the sun shine on my small children.
On mountains and trees; on people and
cattle; on fields and meadows; on house and
home; and on the Virgin Mary's bed of silk.

2. LIKFÆRDSSÆLMIN

All den kjærlighet e te de' bar, sa'n. Ja
det var fjorten år og femten då'r, sa'n
Men nå er den forgangen uti aftensangen.

All the love I had for you (he said) - yea,
it was fourteen years and fifteen days (he said)
But now it's all gone in the evening song.

3. HIMMELSEKE FADER

Sannhetens Røst. Utvalgte salmer og sanger. Samlet av O. Langeland

Himmelske Fader! Din hjelp mig forlene,
At jeg kan blive dig hjertelig tro.
Ære ditt navn og min neste å tjene,
Mens du meg unner på jorden å bo.
Aldri min neste forargelse give,
Tålign og tro inntil døden dig blive.

Heavenly Father! Bestow upon me Thy
assistance, that I may remain faithful in
heart to Thee, [that I may] honour Thy
name and serve my neighbour during the
time Thou grantest me to stay on earth.
Never to cause my neighbour nuisance, To
remain patient and faithful until death.

Ønskelig var det, om alle dig kjendte
Søkte din nåde, mens den er å få,
Og fra de syndige veie omvendte,
Gjenkjøpte tiden, mens den er å nå.
Thi du er kjærlig mot hver, som vil komme
Til deg i sannhet, før tiden er omme

How desirable would it not be if everybody
knew Thee, Would seek Thy grace while it
still can be obtained, And turned away from
their sinful ways, and redeemed the time
while it still can be done. For Thou art loving
to everybody who cometh to Thee in Truth,
before Time endeth.

En ting jeg beder du ville mig lære,
Grundig å kjenne mig selv og min Gud,
Så ingen hemmelig synd skal besnære
Sjelen, som Jesus sig kjøpte til brud.
Men at jeg finnes usmittet og rede,
Når du min brudgom i skyen fremtrede.

One thing I pray Thee to teach me: Thoroughly
to learn to know myself and my God,
So that no secret sin can entrap the soul
That Jesus bought for his own bride. But that
I be found uncorrupted and ready, when thou,
my bridegroom mayest appear in the clouds.

4. TVETRALL *no words*

Op. 19 HELLIGKVAD

1. SKAP I MEG ET RENT HJERTE

Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Baha'u'llah. No CLV

Skap i meg et rent hjerte, o min Gud, og
gi meg på ny en rolig samvittighet, o mitt
håp! Ved kraftens ånd bestyrk du meg i
din Sak, o min høyst elskede, og ved din
herlighets lys åpenbar for meg din vei, o
du mine lengslers mål!

Create in me a pure heart, O my God, and
renew a tranquil conscience within me,
O my Hope! Through the spirit of power
confirm Thou me in Thy Cause, O my Best-
Beloved, and by the light of Thy glory reveal
unto me Thy path, O Thou the Goal of my
desire!

Ved din altoverskyggende veldes kraft
løft meg opp til den hellighets himmel,
o mitt vesens opphav, og gled meg ved
din evighets milde vinder, o du som er
min Gud! La dine evigvarende melodier
ånne ro over meg, o min ledsager, og la
ditt urgamle åsyns rikdom fri meg fra alt
uten deg, o min Mester, og la budskapet
om åpenbaringen av ditt uforgjengelige
vesen bringe meg glede, o du som er det
mest åpenbarte av det åpenbarte, og det
mest skjulte av det skjulte!

Through the power of Thy transcendent
might lift me up unto the heaven of Thy
holiness, O Source of my being, and by the
breezes of Thine eternity gladden me, O
Thou Who art my God! Let Thine everlast-
ing melodies breathe tranquility on me, O
my Companion, and let the riches of Thine
ancient countenance deliver me from all
except Thee, O my Master, and let the tid-
ings of the revelation of Thine incorruptible
Essence bring me joy, O Thou who art the
most manifest of the manifest and the most
hidden of the hidden!

2. LA MEG NÆRES AV DIN SKJØNNHET

Bahá'u'lláh, Prayers and Meditations by Baha'u'llah. No LXXVII

O min Herre! La meg næres av din
skjønnhet, la meg leskes av ditt nærvær,
la ditt velbehag være mitt håp og min
gjerning å lovprise deg. La mine tanker
på deg være min ledsager, og din opp-
høyede styrke min hjelper, og din bolig
mitt hjem og mitt bosted det sete du har
helliggjort fra de begrensninger du har
underlagt dem som er stengt ute fra deg
som ved et slør.

Let my food, O my Lord, be Thy beauty, and
my drink the light of Thy presence, and my
hope Thy pleasure, and my work Thy praise,
and my companion Thy remembrance, and
my aid Thy sovereignty, and my dwelling-
place Thy habitation, and my home the
seat which Thou hast exalted above the
limitations of them that are shut out as by a
veil from Thee.

Du er i sannhet den allmektige, den over-
måte herlige, den sterkeste.

Thou art, in truth, the God of power, of
strength and glory.

3. DU SOM ER VÅRT LIV OG LYS

Bahá'u'lláh. Compilations. Baha'i Scriptures. p. 184

Ære være deg, o Gud, for at du har gitt til kjenne din kjærlighet til menneskeheten. O du som er vårt liv og lys, led dine tjenere på din vei, og gjør oss rike på det som du besitter, og løs oss fra alt uten deg.

O Gud, lær oss at du er én, og gi oss å fatte din enhet, så at vi ingen må se uten deg. Du er den barmhjertige og den som skjenker rike gaver!

O Gud, tenn i dine tjeneres hjerter din kjærlighets ild, slik at den kan fortære tanken på alt uten deg.

Åpenbar for oss, o Gud, din opphøyede evighet, at du alltid har vært og alltid vil være, og at der er ingen Gud uten deg. Sannelig, i deg vil vi finne trøst og styrke.

4. FORFRISK OG GLED MIN ÅND

'Abdu'l-Bahá . Compilations. Baha'i Prayers, p. 150

O Gud! Forfrisk og gled min ånd. Rens mitt hjerte. Styrk mine evner. Alt hva meg angår legger jeg i din hånd. Du er min leder og min tilflukt. Jeg vil ikke lenger være sørgmodig og bedrøvet; jeg vil være lykkelig og glad.

O Gud! Jeg vil ikke lenger være full av angst, ei heller vil jeg la vanskeligheter plage meg. Jeg vil ikke dvele ved livets ubehageligheter.

O Gud! Du er en bedre venn for meg enn jeg selv er. Jeg vier meg til deg, o Herre!

Glory be unto Thee, O God, for Thy Manifestation of Love to mankind! O Thou, who art our Life and Light, guide Thy servants to Thy Way, and make them rich in Thee and free from all save Thee.

O God, teach them Thy Oneness, and give unto them a realization of Thy Unity; that they may see no one save Thee. Thou art the Merciful and the Giver of Bounty!

O God, create in the hearts of Thy beloved the fire of Thy Love, that it may burn away the thought of everything save Thee.

Reveal unto them, O God, Thy Exalted Eternity; that Thou hast ever been and will always be, and that there is no God save Thee. Verily, in Thee will they find comfort and strength!

O God! Refresh and gladden my spirit. Purify my heart. Illumine my powers. I lay all my affairs in Thy hand. Thou art my Guide and my Refuge. I will no longer be sorrowful and grieved; I will be a happy and joyful being.

O God! I will no longer be full of anxiety, nor will I let trouble harass me, I will not dwell on the unpleasant things of life.

O God! Thou art more friend to me than I am to myself. I dedicate myself to Thee, O Lord.

5. FOR MENNESKEHETEN

'Abdu'l-Bahá. Compilations, Baha'i Prayers. p. 101

O du gode Herre! Du har frembragt hele menneskeslekten fra samme stamfar. Du har bestemt at alle skal tilhøre den samme husstand. I ditt hellige nærvær er de alle dine tjenere, og hele menneskeheten lever i ly av ditt tabernakel; alle har samlet seg ved ditt gavmilde bord; alle er blitt opplyst ved ditt forsyns lys.

O Gud! Du er god mot alle, du har sørget for alle, verner om alle, skjenker liv til alle. Du har utstyrt hver og én med talenter og evner, og alle er nedsenket i din barmhjertighets oseaen.

O du gode Herre! Forén alle. La religionene harmonere, og gjør folkene til ett, så at de kan betrakte hverandre som én familie og jorden som ett hjem. Måtte de alle leve sammen i fullkommen fred og fordragelighet.

O Gud! Heis banneret for menneskehetens enhet.

O Gud! Opprett den Største Fred!

Knytt du, o Gud, hjertene sammen. O du gode Far, Gud! Gled våre hjerter ved din kjærlighets duft. Gjør våre øyne strålende ved din ledelses lys. Fryd våre ører med ditt Ords melodi, og gi oss alle ly i ditt forsyns borg.

Du er den mektige og sterke, du er den tilgivende, og du er den som bærer over med alle menneskers feil.

O Thou kind Lord! Thou hast created all humanity from the same stock. Thou hast decreed that all shall belong to the same household. In Thy Holy Presence they are all Thy servants, and all mankind are sheltered beneath Thy Tabernacle; all have gathered together at Thy Table of Bounty; all are illumined through the light of Thy Providence.

O God! Thou art kind to all, Thou hast provided for all, dost shelter all, confer life upon all. Thou hast endowed each and all with talents and faculties, and all are submerged in the Ocean of Thy Mercy.

O Thou kind Lord! Unite all. Let the religions agree and make the nations one, so that they may see each other as one family and the whole earth as one home. May they all live together in perfect harmony.

O God! Raise aloft the banner of the oneness of mankind.

O God! Establish the Most Great Peace.

Cement Thou, O God, the hearts together. O Thou kind Father, God! Gladden our hearts through the fragrance of Thy love. Brighten our eyes through the Light of Thy Guidance. Delight our ears with the melody of Thy Word, and shelter us all in the Stronghold of Thy Providence.

Thou art the Mighty and Powerful, Thou art the Forgiving and Thou art the One who overlooketh the shortcomings of all mankind.

6. GUD BEVITNER AT HAN ER ÉN

Baha'u'llah. Prayers and Meditations by Baha'u'llah. No LVII

Gud bevitner at Han er én i sin guddommelighet og ett i sitt vesen.

Fra evighetens trone, fra Hans stillings utligjengelige høyder, forkynner Hans tunge at der er ingen annen Gud er enn Ham. Han selv har, uavhengig av alt annet, alltid vitnet om sin egen enhet, åpenbart sin egen natur og forherliget sitt eget innerste vesen. Han er sannelig den overmåte sterke, den allmektige, den fagre.

Han har all makt over sine tjenere og er opphøyet over sine skapninger. I Hans ånd er kilden til myndighet og sannhet. Han gjør menneskene levende ved sine tegn og lar dem dø ved sin vrrede. Han skal ikke bli spurt om sine gjerninger og Hans makt formår alt. Han er den sterke, den albtbetvingende.

Han har i sitt grep herredømmet over alle ting, og ved Hans høyre hånd er hans åpenbarings rike grunnfestet. Hans kraft omslutter i sannhet hele skapningen. Seier og overherredømme tilhører Ham; all makt og velde tilhører Ham; all herlighet og storhet tilhører Ham. Han er sannelig den overmåte herlige, den sterkeste, den absolutte.

God testifieth to the unity of His Godhood and to the singleness of His own Being.

On the throne of eternity, from the inaccessible heights of His station, His tongue proclaimeth that there is no other God than Him. He Himself, independently of all else, hath ever been a witness unto His own oneness, the revealer of His own nature, the glorifier of His own essence. He, verily, is the All-Powerful, the Almighty, the Beauteous.

He is supreme over His servants, and standeth over His creatures. In His hand is the source of authority and truth. He maketh men alive by His signs, and causeth them to die through His wrath. He shall not be asked of His doings and His might is equal unto all things. He is the Potent, the All-Subduing.

He holdeth within His grasp the empire of all things, and on His right hand is fixed the Kingdom of His Revelation. His power, verily, embraceth the whole of creation. Victory and overlordship are His; all might and dominion are His; all glory and greatness is His. He is in truth, the All-Glorious, the Most Powerful, the Unconditioned.

KOMPONISTENS TANKER

Jeg befinner meg i en tom leilighet. Faller utslitt og tom blytungt ned på en sofa som forrige eier har latt stå igjen. Med ett løfter jeg oppmerksomheten opp og ut i rommet. En utrolig melodi begynner å forme seg. Jeg lyttetenker, gjør mentale notater for å huske melodilinjen, stemningen, intonasjonen og uttrykket. Trettheten er som blåst bort, jeg vil lage en komposisjon, en komposisjon basert på den norske folkemusikkens ikke-tempererte tonalitet, men ulikt folkemusikken vil den modulere til flere tonearter. Jeg finner en bønnetekst av Bahá'u'lláh som jeg kjenner fra før og skisserer stykket: Jeg utleder en melodisk kontur av melodifrasene jeg improviserer. Jeg noterer den i margen, leker med den, snur den baklengs og opp ned og ser at samme kontur kan forme mikrodetaljer og ornamenter. Stykket blir hetende *O du som er mitt liv og lys*, det første av Helligkvadene. Året var 1988.

Men hvem skulle nå synge dette nye stykket? Det var tydelig at verket trengte en annen stemme enn den som var formet for klassisk og romantisk musikk. Og det trengtes en sanger som kunne lese mikrintervaller ut fra et partitur, og folkemusikere kommer jo stort sett fra en partiturfri tradisjon. Tre år senere blir jeg tipset av en lærer på Norges musikkhøgskole om en folkemusiker som studerer klassisk sang ved skolen. Hun heter Berit Opheim. Jeg kontakter henne, hun øver inn stykket og uroppfører det i Salle Oliver Messiaen i Paris. Verken Berit eller jeg har tall på hvor mange ganger hun har sunget stykket etter uroppførelsen.

Ikke så lenge etter møter jeg sangerinnen Anne-Lise Berntsen på en konsert med indisk sitarmusikk. Vi blir enige om, der og da, at jeg skal skrive noen sanger til henne med den samme åndelige karakteren som vi begge syntes manglet på konserten vi nettopp hadde overvært. Med utgangspunkt i to bønnesanger jeg bruker i mitt personlige andaktsliv, skriver jeg *Forfrisk og gled min ånd* og *La meg næres* til henne. Litt senere mottar jeg en bestilling fra Nasjonalt Åndelig Råd for Bahá'ier i Norge; det vil ha et verk til åpningen av en utstilling med bilder av den amerikanske kunstneren Mark Tobey, en utstilling som markerer et hellig år — hundreåret for Bahá'ú'lláhs bortgang. Jeg bestemmer meg for å skrive flere verker for Anne-Lise. En uke i februar 1992 reiser jeg og min mikrotonale synth til mine gode venner i Saksumdal, Eldbjørg Brekke og Tore Svelle, som lar meg bo på loftet i bondegården deres en god uke. Jeg går turer i det snøkleddede landskapet; en dag opplever jeg at luften, himmelrommet står i brann; jeg kan ikke se noe spesielt med mine fysiske øyne, men alt vibrerer som om en usynlig ild reiser seg mellom den

frostblå himmelen og den mørke granskogen. Resultatet blir *For menneskeheden* og *Gud bevitner at han er én*.

Den siste satsen skriver jeg i 1996 som festspillkomponist under Festspillene i Bergen. Under åpningskonserten fremfører Berit Opheim Helligkvadet *Skap i meg et rent hjerte* femten meter foran Kong Harald. Berits fremføring er fjertrende: Salen med 1500 mennesker er fylt til randen av en stillhet som er til å ta og føle på.

I 2002 underviste jeg i en uke ved Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse i Paris. Jeg holdt forelesninger og traff min gode venn og kollega Guy Reibel. Han hadde i lang tid arbeidet med en kroppsenergi-basert tilnærming til improvisasjon med vokallyder. En formiddag fikk jeg en innskytelse: Jeg skulle gjøre noe for å skape en ny vokalmusikk. Jeg kontaktet og diskuterte innskytelsen med David Hykes, en gammel venn av meg som også bor i Frankrike. Han er en av verdens beste overtoneangere så vidt jeg kan bedømme og en mann med åndelige og meditative ferdigheter. Ideen til Konkressensprosjektet var født, men det skulle ta et par år før jeg landet ideen. At jeg ble kjent med Nordic Voices ble avgjørende i så måte. Gjennom støtte fra Ultimas Geirr Johnsen og Lindemans Legat, fikk vi organisert en rekke treningsseminarer for Nordic Voices, med regelmessig instruksjon i overtoneang av Tran Quang Hai, i norsk folkesang av Berit Opheim Versto, i "stemmeleker" av Guy Reibel og i mikrotonalt gehør av Gro Shetelig. Nordic Voices utviste en kombinasjon av høy kompetanse, lekenhet og åpenhet for utprøving og eksperimentering, en kombinasjon som man sjelden finner hos slike perfektionerte profesjonister. Jeg inviterte flere andre komponister til å være med i prosessen og skrive verker for Nordic Voices, og disse ble uroppført under Ultima 2006. Dermed var Nordic Voices rustet til å gjøre det utrolige — det jeg hadde drømt om at et vokalensemble skulle være i stand til!

I 2007 ble jeg kontaktet av Per Boye Hansen, direktør for Festspillene i Bergen, om å skrive et folkemusikkbasert verk for Latvisk Radiokor. Den gang kjente jeg ikke korets kvaliteter og ikke hadde jeg lyst til å skrive Griegsalmene en gang til. Jeg svarte at jeg heller ville gjøre noe som benyttet den norske folkemusikkens særegne tonalitet og rytme, og ba om å få gjøre et verk for Nordic Voices i stedet for Latvisk Radiokor. *Solbøn* ble resultatet og verket ble uroppført på Festspillene i Bergen 2008. Boye-Hansen var tydelig fornøyd og ville bestille flere liknende verker. Jeg måtte skuffe ham og si at resten av verkene i opuset allerede var bestilt.

Etter at jeg vant Osa-prisen for min innsats for norsk folkemusikk, hadde nemlig Kari Margrethe Okstad fra Osa-festivalen kontaktet meg og bestilt et verk. Jeg benyttet dermed anledningen til å be dem bestille nye verker av meg for Nordic Voices. Vinteren 2009 fikk jeg låne en liten stue på gården hos Bente og Endre Hemsing i Aurdal, og Bente trakterte meg ikke bare med sin hjemmelagde elghakkis, men med det ene stykke Valdresmusikk etter det andre. Det var mye vakker musikk, men det som tente meg var en ganske uryddig trall, *Likfærdssælmin*, fremført av Ingvar Hegge. Før ankomst hadde jeg allerede bestemt meg for å gjøre noe med en melodi av Vigdal, *Himmelske Fader*, og etter å ha brukt timer på ulike transkripsjonsforsøk av den raffinerte sangen hans, så jeg et spor jeg kunne følge for å gi form til et lengre verk. Den lille stua var blitt fullmøblert med bord med mikrotonalt stemte synther, og jeg eksperimenterte meg frem til en måte å harmoniserer denne musikken på, en musikk som fullstendig mangler tempererte intervaller. Med *Tvetrall*, et stykke som Berit Opheim viste meg, og som jeg komponerte sommeren 2009, ble det i alt fire folkemusikk-baserte verker i mitt opus 42.

Den andre juni 2010 presis kl. 12.00 slippes nyheten: Opus 42 har fått Nordisk Råds Musikkpris. Telefonen ringer, det er intervju etter intervju, og Per Boye Hansen inviterer spontant meg og Nordic Voices til Festspillene i Bergen: For en fullsatt Grieghall blir Nordisk Ministerråds beslutning annonsert, og Nordic fremfører *Solbøn*, direktesendt på NRK P2, fra samme scene i Grieghallen der Berit Opheim urfremførte siste satsen av Helligkvadene.

Og nå sitter jeg på flyplassen i Riga, skriver disse notatene og venter på at det forsinkede flyet til Oslo skal bli satt opp. Her i Riga har jeg vært for prøver på mitt neste Konkressensverk, og ironisk nok: Det ble Latvisk Radiokor, koret som Per Boye Hansen ville jeg skulle skrive for i 2008, som tok opp ballen og nå fortsetter den læringsprosessen som Nordic Voices har vært spydspissen i. Jeg tror det er mulig med en ny vokalmusikk-kultur. Det er min 200-års plan. Det er kanskje ikke et maksimalt effektivt karriereskrutt å skrive musikk som bare noen få sangere i verden er i stand til å fremføre for øyeblikket, men det er meningsfullt. Håpet er at vi er på parti med fremtiden ...

LASSE THORESEN 4. juni 2010

SOLBØN

Dette stykket er basert på en enkel sang, nærmest en vuggesang. Denne har jeg notert, med alle små mikrotonale og ornamentale nyanser, etter Berit Opheim, som igjen har sangen fra Agnes Buen Garnås. "Tru soli måtte skine, yvi småbådni mine. Yvi topp, yvi tre; yvi folk, yvi fe; yvi åker og eng, yvi hus og hjem, og yvi Jomfru Marias silkeseng." Dette er teksten som ga meg ideen til å la en sangmelodi med bare fem tonehøyder og en varighet på 25 sekunder bli utkomponert til et over ti minutter langt verk. Teksten er en bønn om lys, om at lys og varme skal omhulle alle kjære ting. Tidsstrekket i verket er åpningsprosessen henimot lyset, men nå i klanglig forstand. Og det indre lys – det bryter frem innenfra sangtonene selv: når overtonene som bor i hver enkelt sangers tone får komme frem i dagen, én etter én, og i strålebunter.

LIFERDSSÆLMIN

Tittelen på denne trallen fremført av Ingvar Hegge virker tragisk, musikken merkelig munter, teksten knapp og vemodig. Så jeg spurte Bente Hemsing, som viste meg opptaket hun selv hadde gjort, om hun kunne fortelle meg om bakgrunnen til denne melodien. Hun kontaktet Ingvars datter, Oddrunn Hegge, og skriver meg: "Og så oppdaga jeg at Ingvar hadde fortalt den samme historien til meg når vi gjorde opptak til plata. Det var ein spelemann på Johme i gamle dagar. Han mista kjerringa si, og dagen kom då ho skulle gravleggjast. Då kista var vel komen ned i jorda, so hulla eller spelte Johmin ein lått der ved grava. Dette vart meldt til prest, eller sume seier bisp, for dei meinte han hadde brote kyrkjefreden. Den geistlege kom difor til Johme og bad han spela låtten. Men det var nok ein romsleg prelat, for konklusjonen hans var: "Bare spill, du min mann"."

Melodien er så merkelig uryddig i takt og vimsete i melodiikk at bare det å synge den i unison er en prestasjon. Teksten handler om tapet av et nært menneske, men på en måte som er helt uten sentimentalitet. Hegge traller, nøkternt og muntert; en kar kan vel ikke felle tårer. Men under ligger vissheten om at livet og alt vi kjenner og har kjært før eller siden går i oppløsning. Musikken gjør også det: små tilfeldige avbrudd fragmenterer og utsletter melodien vers etter vers. Og mellom restene av trallen åpner det seg en fjern himmelblå avgrunn, vi aner en koral.

HIMMELSKE FADER

Ragnar Vigdal er en utrolig sanger som har funnet sin personlige måte å fremføre pietistiske salmetekster, med all den inderlighet og fromme ydmykhet som hører med i denne åndstradisjonen. Melodiene har en tonalitet som om de kom rett fra midt-østen, og den har en myldrende ornamentikk. Tersene i melodien er nøytrale — midt mellom dur og moll. Lager man en treklang på dette lyder det rimelig surt. Og ledetonen er nøytral. Og de andre tonetrinnene har også lette avvik fra den tempererte skalaen. Jeg har funnet en måte å harmoniserer denne skalaen, og funnet hvordan den kan utvides med modulasjoner. Til tider lyder musikken middelaldersk, til tider orientalsk. Stykket begynner med åndedrett for å roe kropp og sjel til meditasjon og bønn.

TVETRALL

Melodien jeg har tatt utgangspunkt i her er en trall jeg har lært av Berit Opheim Versto, som forteller at det er Trygve Hæve som hun har fått slåtten fra. Trallen har to deler; i den ene dominerer et høyt leie, og her stiger den øverste tonen for hver repetisjon gradvis fra moll til dur. Den andre delen i dypt leie har en rytme som krysser to og tretakt. Da jeg begynte å skrive på melodien oppdaget jeg for sent at jeg hadde forestilt meg trallen fremført mye fortere enn det originalopptaket antyder; og så bestemte jeg meg for å komponere med to ulike tempi som dels skifter seg i mellom, dels overlages eller kjemper om dominans. Med så mange dualiteter i materialet ble det også fristende å dikte inn i denne danseslåttens leken mellom mann og kvinne.

Berit Opheim Versto er en av de fremste kvinnelige vokalistene i Norge i dag. Hun har særlig arbeidet med norsk folkemusikk i hovedsak fra vestlandet og hjembygda Voss. Hun har klassisk utdanning gjennom studier ved Grieg Akademiet i Bergen og Norges musikkhøgskole i Oslo. Berit Opheim Versto har vært en sentral utøver både i tradisjonell folkemusikksammenheng og i å formidle og fornye tradisjonsmusikk i nye sammenhenger — både i Norge og i utlandet. Hun har samarbeidet med en rekke musikere og komponister i spennet fra Per H. Indrehus, Nils Økland og Karl Seglem til Lasse Thoresen og Ragnhild Berstad. Hennes medvirkning på ulike innspillinger er mange og Berit Opheim Versto er også en mye benyttet pedagog og blant annet har vært tilknyttet Ole Bull Akademiet på Voss. Berit er medlem i flere ensembler og blir brukt som solist både i folk-, jazz- og samtidsmusikksammenhenger, og har også mottatt en rekke priser og stipend i løpet av sin karriere.

Nordic Voices ble dannet i 1996 og består av sopranene Tone Braaten og Ingrid Hanken, mezzosopran Ebba Rydh, tenor Per Kristian Amundrød, baryton Frank Havrøy og bass Trond Reinholdtsen. Siden starten har Nordic Voices markert seg som et av de fremste vokalensemblene i verden i sin sjanger og deres turneer har brakt dem til blant annet Sør-Afrika, Japan, Taiwan, Frankrike, England og Spania i tillegg til en omfattende turnevirksomhet i USA og Canada. Ensemblet har en utstrakt konsertvirksomhet å vise til i Norge og har kanskje vært det ensemblet som flittigst har bestilt og urfremført nye verker av norske komponister. Ensemblet har gitt ut fire plater før samarbeidet med 2L. Alle platene har mottatt gode kritikker fra et internasjonalt presse-korps, og to av platene ("Reges Terrae" og "Djånki-Don") ble nominert til Spellemannspris, henholdsvis i kategoriene klassisk musikk og samtidsmusikk. I 2008 mottok Nordic Voices Fartein Valen-prisen for deres innsats innenfor samtidsmusikkfeltet og i 2010 mottok vokalensemblen Rolf Gammleing-prisen

Lasse Thoresen (født 1949) er professor i komposisjon ved Norges musikkhøgskole, hvor han har undervist i komposisjon, elektrotoni og sonologi siden 1975. Han har studert komposisjon ved Musikkonservatoriet i Oslo, med Finn Mortensen, og sonologi ved Instituut voor Sonologi i Utrecht, Nederland. Flere av hans verker har oppnådd stor anerkjennelse både i Norge og internasjonalt, som for eksempel klavertrioen Hjertets Fugl (1982), Symfonisk konsert for fiolin og orkester (1984), Illuminations (1985), Emergence (1997), Løp, Løkk og Linjar (2002), Transfigurations (2003), The Descent of Luminous Waters (2003), og Dobbeltkonsert for hardingfele og nyckelharpa: En Broderfolkskonsert (2005). Thoresen har vært festspillkomponist ved Festspillene i Bergen, Risør Kammermusikk-festival, Kiev Musikfest, Den Internasjonale Kirkemusikk-festivalen i Kristiansand og "Festival Présences" i Paris. Han har mottatt en rekke priser: Norsk Komponistforenings "Årets verk" tre ganger; Kritikerprisen, Lindemanprisen, Spellemannprisen, Osaprisen, Prix Jacques DURAND fra Institut de France, Academie des Beaux Arts, Foundation Samii-Housein-pour Price (Belgia), og Edvard-prisen. Inspirert av norsk folkemusikk, fransk konkret musikk og spektralmusikk, Harry Partch's tonale system "Just Intonation" og studier i norsk og asiatisk etnomusikk har Thoresen brukt mikrotonale prinsipper i flere verk siden 1985. Stilistisk viser hans produksjon stor bredde. Hans pionérbearbeid innen analyse (Auditiv Sonologi), der han kombinerer fenomenologisk og strukturalistisk tilnærming, har oppnådd internasjonal oppmerksomhet. Han har også startet Konkressensprosjektet som er fokusert på å berike vestlig sang gjennom kontakt med etniske tradisjoner og mikrotonalitet.

Recorded at Sofienberg Church, Oslo, Norway June and October 2010 by Lindberg Lyd AS

Recording Producer and Balance Engineer MORTEN LINDBERG
Recording Technician BEATRICE JOHANNESSEN

Editing JØRN SIMENSTAD
Mix and Mastering MORTEN LINDBERG

Front Page Photo SHAWN PHELPS / Artwork Research FRANK HAVRØY
Photo of Nordic Voices GURI DAHL
Photo of Lasse Thoresen MORTEN LINDBERG
Photo of Berit Opheim Versto FOTOGRAF SENDERUD
Text and translation LASSE THORESEN / RICHARD BURGESS
Graphic Design MORTEN LINDBERG

Executive Producers FRANK HAVRØY and MORTEN LINDBERG

Produced with support from Norsk Kulturråd, MFOs vederlagsfond,
Fond for Lyd og Bilde and Fond for Utøvende Kunstnere

Blu-ray is the first domestic format in history that unites theatre movies and music sound in equally high quality. The musical advantage is the high resolution for audio, and the convenience for the audience as one single player will handle music, films, DVD-collection and your old library of traditional CD.

Developed by Munich's msm-studios in co-operation with Lindberg Lyd, the Pure Audio Blu-ray combines the Blu-ray format's vast storage capacity and bandwidth necessary for high resolution sound (up to 192 kHz/24Bit) in surround and stereo with the easy and straight-forward handling of a CD. Pure Audio Blu-ray can be operated in two ways: by on-screen menu navigation or by remote control without a TV screen. Remote control operation is as easy as with a CD: besides the standard transport controls the numeric keys directly access the corresponding track number and the desired audio stream can be selected by the coloured keys on the remote control. For example, press the red button for 5.0 DTS HD Master or yellow for 2.0 LPCM. Pure Audio Blu-ray plays back on every Blu-ray player.

 5.0 DTS HD MA 24/192kHz 2.0 LPCM 24/192kHz

This **Pure Audio Blu-ray** is equipped with **mShuttle** technology – the key to enjoying your music even when away from your Blu-ray player. Connecting your BD player to your home network will enable you to access portable copies of the songs residing on the disc: you may burn your own copy in CD quality or transfer MP3s of your favourite tracks to your mobile player. mShuttle provides a versatile listening experience of Pure Audio Blu-ray: in studio quality FLAC on your home entertainment system, in CD quality in car & kitchen, or as MP3 wherever you are.

1. Make sure that your BD player is connected to your computer network.
2. Insert the Pure Audio Blu-ray Disc into your BD player and press the mShuttle button after the disc is loaded.
3. Open the Internet browser of your computer and type in the IP address of your BD player. You will find this address in the setup menu of your Blu-ray Disc player.
4. Select booklet and audio files to download from the Blu-ray to your computer.

Blu-ray authoring **msm-studios GmbH**
audio encoding **Morten Lindberg** • screen design **Dominik Fritz**
authoring **Martin Seer** • project management **Jakobus Ciolek**
Blu-ray producers **Johannes Müller and Morten Lindberg**

2L is the exclusive and registered trade mark
of Lindberg Lyd AS 20©12 [NOMPP1201010-100] 2L-075-SABD

This recording was made by Lindberg Lyd AS with DPA microphones, Millennia Media amplifiers and SPHYNX2 converters to a PYRAMIX workstation. Digital eXtreme Definition is a professional audio format that brings "analogue" qualities in 24 bit at 352.8 kHz sampling rate. DXD preserves 8.4672 Mbit/s per channel. This leaves headroom for editing and balancing before quantizing to DSD for SACD or PCM for Blu-Ray.